Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

# 28 676 NAVO

**Nr. 563**

## BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 juni 2026

Hierbij bieden wij u, mede namens de Minister-President, de geannoteerde agenda aan voor de NAVO-top 2026.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
T.B.W. Berendsen

De Minister van Defensie,
D. Yeşilgöz-Zegerius

kst-28676-563
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

## Geannoteerde Agenda NAVO-top 7 en 8 juli 2026

Op 7 en 8 juli 2026 komen de NAVO-bondgenoten bijeen in Ankara. Een jaar na de top in Den Haag zullen regeringsleiders en staatshoofden met elkaar spreken over de huidige geopolitieke veiligheidsuitdagingen waar de NAVO voor staat, en het nakomen van de afspraken die in Den Haag gemaakt zijn. Hierbij staan een grotere rol van Europa binnen de NAVO, de trans-Atlantische veiligheidssamenwerking, en het opvolgen van de NAVO-capaciteitsdoelstellingen centraal. Ook zal aandacht uitgaan naar noodzaak voor voortzetting van de steun aan Oekraïne en de samenwerking met NAVO-partners. Minister-President Jetten zal deelnemen aan de NAVO-top. Daarnaast zullen ook Minister van Buitenlandse Zaken en Minister van Defensie de top bijwonen en deelnemen aan de relevante ministeriële besprekingen.

Op 7 juli zijn de staatshoofden en regeringsleiders van de bondgenoten uitgenodigd voor een receptie en aansluitend een sociaal diner in het presidentieel paleis gehost door de Turkse president Recep Tayyip Erdoğan. De NAVO-partners uit de Indo-Pacific (Australië, Japan, Nieuw-Zeeland en Zuid Korea) en Oekraïne zijn ook voor het diner uitgenodigd op leiders-niveau, alsook de president van de Europese Raad en de Europese Commissie. Op woensdag 8 juli komen de staatshoofden en regeringsleiders van de 32 bondgenoten bijeen voor de formele bijeenkomst in de Noord-Atlantische Raad (NAR).

De Ministers van Buitenlandse zaken komen op 7 juli samen voor een bijeenkomst met de NAVO-partnerlanden onder het *Istanbul Cooperation Initiative* (ICI) – Bahrein, Koeweit, Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten. Daaropvolgend vindt een diner plaats van de Ministers van Buitenlandse zaken in samenstelling van de NAVO-Oekraïne Raad, waaraan ook Oekraïne deelneemt. De Ministers van Defensie komen bijeen voor een informele receptie en aansluitend een werkdiner waarvoor tevens de NAVO-partners in de Indo-Pacific – Australië, Japan, Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea – zijn uitgenodigd. En marge van de NAVO-top vindt ook het *NATO Summit Defence Industry Forum* plaats.

### Sterker Europa binnen de NAVO

Deze top zal gericht zijn op het laten zien van concrete resultaten ten behoeve van een grotere Europese verantwoordelijkheid voor de NAVO-afschrikking en verdediging, waaronder de implementatie van de afspraken gemaakt in Den Haag. Te lang heeft Europa disproportioneel op de VS geleund. Waar bondgenoten vorig jaar in Den Haag de eerste stap zetten met de historische afspraak hun defensie- en veiligheid gerelateerde uitgaven te verhogen naar 5% van het bbp, waarvan 3,5% voor defensie-uitgaven en 1,5% voor bredere veiligheid- en defensiegerelateerde uitgaven, staat Ankara in het teken van het implementeren van deze afspraken en het omzetten van deze investeringen in concrete capaciteiten. Een sterker Europa in de NAVO zal leiden tot een gelijkwaardiger en sterker bondgenootschap. Bondgenoten zullen elkaar spreken over de Europese stappen richting een eerlijkere lastenverdeling.

De inzet van het kabinet tijdens de top in Ankara is om te laten zien dat Europa en Nederland overtuigd zijn van de noodzaak om meer verantwoordelijkheid te nemen voor de Europese veiligheid en hierop stappen zetten. Dit is in het belang van een sterkere NAVO en daarom ook in het eigen Europese belang. Het kabinet vervult om die reden een voortrekkersrol bij de gesprekken over de invulling van de versterking van Europa binnen de NAVO. Meer verantwoordelijkheid voor de Europese veiligheid

nemen versterkt ook de Trans-Atlantische samenwerking en eenheid, en onze collectieve afschrikking en verdediging.

Ankara biedt de gelegenheid voor bondgenoten om te spreken over hoe ze de in Den Haag overeengekomen afspraken over verhoging van de defensie-uitgaven nakomen. Die voortgang is reeds zichtbaar: de defensie-uitgaven van Europese bondgenoten groeiden in 2025 ten opzichte van 2024 met 20% (circa 94 miljard USD). Verdere groei is evenwel nodig om de defensiecapaciteiten te kunnen realiseren die benodigd zijn om een grotere verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor de Europese veiligheid en de NAVO-capaciteitsdoelstellingen in te vullen.

Nederland gaf in 2025 2,26% van het bbp uit aan defensie-uitgaven inclusief steun aan Oekraïne (2,01% exclusief deze steun), en 1,4% aan defensie- en veiligheidsgerelateerde uitgaven.[1] Het kabinet zet in op een stapsgewijze groei van de defensie-uitgaven naar 3,5% van het bbp in 2035. Ook zal het kabinet de nieuwe NAVO-norm in de wet verankeren, via aanpassing van de Wet Financiële Defensieverplichtingen. Bondgenoten hebben dit jaar voor het eerst gerapporteerd over de bredere defensie- en veiligheidsgerelateerde uitgaven, onder de 1,5%-afspraak.

Het kabinet zet in op een sterke groei van de Europese defensie-investeringen. Dit is een collectieve uitdaging en het niet realiseren van de nodige investeringen en capaciteiten creëert veiligheidsrisico's voor het gehele bondgenootschap. Het kabinet zal er daarom toe oproepen de groeiende defensiebudgetten voortvarend om te zetten in militaire capaciteiten en daartoe de bondgenootschappelijke samenwerking en gezamenlijke aanschaf te verdiepen. Het kabinet zal tevens waar opportuun de Nederlandse plannen zoals onder meer uiteengezet in de aanstaande Defensienota 2026 toelichten. Het kabinet zal daarbij oproepen tot een gecoördineerde *burden shift* om verantwoordelijkheden die de VS naar Europa wil overhevelen goed en tijdig te kunnen overnemen.

## Defensie-industrie

Op de NAVO-top zal ook worden gesproken over verdere versterking van de defensie-industrie, die cruciaal is voor de collectieve verdediging en afschrikking. Een sterke Europese defensie vereist niet alleen hogere defensie-uitgaven, maar ook een sterkere en beter geïntegreerde defensie-industriële basis. Europese bondgenoten zullen daarom nog meer gezamenlijk capaciteiten moeten ontwikkelen, produceren en verwerven. Dit draagt bij aan schaalvoordelen, vermindert versnippering en vergroot de interoperabiliteit van de krijgsmachten binnen het bondgenootschap.

Voorafgaand aan de top wordt een overkoepelend voortgangsrapport opgeleverd over de implementatie van relevante initiatieven. Daarnaast lanceert de NAVO tijdens de top een nieuwe strategie gericht op het versterken van de relatie tussen de industrie en de NAVO. Dit biedt kansen voor nieuwe samenwerkingsmogelijkheden. Tevens heeft dit als doel om interactie tussen de NAVO en het bedrijfsleven te vereenvoudigen en meer kansen te bieden voor kleine en middelgrote ondernemingen. Verder wordt een pakket aan maatregelen gepresenteerd om innovatie binnen het bondgenootschap te versnellen en de ontwikkeling en opschaling van veelbelovende technologieën te bevorderen. Ook

[1] De NAVO rekent deze cijfers zelf om naar percentages van het bbp en hanteert daarmee een eigen berekeningswijze. Volgens NAVO-berekeningswijze komen de defensie-uitgaven van Nederland uit op 2,59% van het bbp in 2025.

intensiveert de NAVO haar inspanningen op het gebied van (*counter*) dronecapaciteit.

Op 7 juli vindt het *NATO Summit Defence Industry Forum* (NSDIF) plaats. Dit forum brengt vertegenwoordigers samen van de defensie-industrie, de NAVO, kennisinstellingen, regeringsleiders, Ministers van Defensie en NAVO-partners, waaronder Oekraïne, de Indo-Pacific partners en de Europese Unie. Het doel is een impuls te geven aan een snelle, duurzame en gezamenlijke opschaling van de trans-Atlantische defensie-industriële basis.

Het kabinet moedigt gezamenlijke initiatieven voor aanschaf en verdere opschaling van de defensie-industrie aan. Tijdens het NSDIF zal Nederland zich aansluiten bij verschillende initiatieven. Deze zogenoemde *High Visibility Projects* richten zich onder meer op het ruimtedomein en de beschikbaarheid van kritieke grondstoffen. Daarnaast wordt bezien welke nationale resultaten en bijdragen tijdens het forum kunnen worden gepresenteerd.

**Oekraïne**

Op de NAVO-top zal gesproken worden over de Russische agressie-oorlog in Oekraïne. Rusland is de belangrijkste en meest urgente bedreiging voor het bondgenootschap. De veiligheid van Oekraïne is direct verbonden met de bredere Europese veiligheid en vergt derhalve dat Europa verantwoordelijkheid blijft nemen voor de ondersteuning van Oekraïne. Oekraïne biedt al ruim vier jaar lang succesvol weerstand aan de voortdurende Russische agressie. Het is nu van belang vast te houden aan de huidige koers van het verhogen van de druk op Rusland en de steun aan Oekraïne te vergroten. Steun aan Oekraïne komt zowel Oekraïne als de NAVO ten goede en is daarmee een investering in onze veiligheid.

Het kabinet zet in op het creëren van win-win situaties voor zowel Oekraïne als Nederland en het bondgenootschap. Nauwe samenwerking met Oekraïne biedt onder meer mogelijkheden voor de krijgsmacht en bondgenoten om te leren van de door Oekraïne opgedane ervaringen in moderne oorlogsvoering, waardoor de NAVO beter in staat is onze vijanden af te schrikken. Ook biedt deze samenwerking de Nederlandse en Europese defensie-industrie toegang tot Oekraïense innovaties bijvoorbeeld door afspraken over coproductie van drones.

Het kabinet zet op de NAVO-top in op een duidelijk commitment van de bondgenoten aan aanhoudende steun aan Oekraïne. Het kabinet blijft zich daarbij inspannen voor een gelijkere lastenverdeling onder de Europese bondgenoten en een verhoging van de internationale militaire steun aan Oekraïne. Hierbij zal het kabinet benadrukken dat, naast de vrijgekomen middelen uit de EU *Ukraine Support Loan (USL),* een voortzetting van bilaterale militaire steun essentieel is om aan de totale Oekraïense noden tegemoet te komen. Nederland steunt het gebruik van de USL voor materieel dat enkel door derde landen zoals de VS kan worden geleverd, bijvoorbeeld Patriot luchtverdedigingsmunitie.

**Overige onderwerpen**

Nederland verwelkomt de aanwezigheid van NAVO-partners tijdens de diners en sociale recepties, alsook de ministeriële bijeenkomsten tijdens de NAVO-top in Ankara, wegens nauwe samenwerking op gebied van de steun aan Oekraïne, de defensie-industrie, en de ontwikkelingen in het Midden-Oosten en aan de Zuidflank. De beoogde deelname van Oekraïne, de EU, de Indo-Pacific partners, en de ICI-partners biedt een belangrijke

gelegenheid om te bevestigen dat het bondgenootschap zal blijven streven naar een brede en toekomstgerichte benadering van veiligheid. Het kabinet verwelkomt blijvende nauwe samenwerking met deze NAVO-partners.